

2. juli 2019

EM2019/131

I medfør af § 33 i Forretningsorden for Inatsisartut skal jeg hermed fremsætte følgende forslag til Inatsisartutbeslutning:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalackersuisut pålægges at sikre, at Selvstyrets institutioner udelukkende benytter vaske- og skyllemidler, som er miljømærkede og uden parfume. Samtidig pålægges Naalackersuisut at gennemføre en oplysningskampagne med henblik på at mindske befolkningens brug af miljøskadelige vaske- og skyllemidler.

(Medlem af Inatsisartut, Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit)

Begrundelse:

Tre af de store forhandlere i Grønland oplyser, at der i 2018 blev solgt minimum 65.961 flasker, svarende til ca 61.000 liter skyllemidler.

En forespørgsel hos Nukissiorfiit bekræfter, at vi i Grønland ikke har nogen rensningsanlæg for spildevand. Modsat de øvrige Nordiske lande, der har rensningsanlæg, der fanger de fleste kemikalier.

Det betyder, at vi dagligt leder spildevand direkte ud i havmiljøet eller ud i naturen, inklusive de skyllemidler vi bruger i vores daglige vask.

Alle vaske- og skyllemidler indeholder stoffer, der belaster miljøet, når de havner i kloakken med spildevandet. Selv efter en tur i rensningsanlæg slipper små mængder af de skadelige stoffer ud i vandmiljøet.¹

Tensider er de tilsætningsstoffer, der vasker tøjet rent. I forhold til skyllemidler indeholder disse op til 30 procent tensider. Skyllemidler indeholder som regel også parfume og farve, som kan være allergifremkaldende, og som ingen effekt har på vaskeresultatet.

Tensidernes evne til at opløse fedtstoffer og protein er netop årsagen til den problematiske virkning overfor vandlevende organismer. Cellemembraner, som er opbygget af fedt og proteiner, bliver opløst af tensiderne.²

¹ <https://mst.dk/kemi/kemikalier/saerligt-for-borgere-om-kemikalier/groenne-tips/hjemmet/vask-og-vaskemidler>

² <https://kemienidinhverdag.dk/leksikon/tensider>

Stofferne tensider er svært nedbrydelige i naturen³. Havet omkring os er det kolde arktiske hav, hvor nedbrydning generelt sker i en langsommere tempo end det vil gøre i varmere havvand. Det er vanskeligt at tro, at de kemikalieholdige stoffer, som vi dagligt hælder direkte i vandet, bliver nedbrudt kort efter de havner i vandet.

Der er derfor god grund til at frygte, at de kemikalier, vi dagligt hælder ud i havvandet, belaster havmiljøet og dyrene i havet, samt at der sker en uhenigtsmæssig ophobning, som vi ikke kender omfanget af, ej heller de konsekvenser ophobningen har for alle mennesker.⁴

Ved brug af især skyllemidler forurener vi derfor vores fangst dyr og vores vigtigste eksportkilde, biomasse i vores hav.

Naalakkersuisut er derfor nødt til at ændre indkøbspolitik og -strategi, således at der alene kan benyttes miljømærkede vaske- og i særdeleshed skyllemidler i Selvstyrets institutioner.

Der er ligeledes behov for, at Naalakkersuisut gennemfører en oplysningskampagne med henblik på at mindske befolkningens brug af miljøskadelige vaske- og i særdeleshed skyllemidler.

Især skyllemidler er ikke en livsnødvendighed. Skyllemidler bruges for at gøre vasketøjet blødt, hvis det vand, man vasker i, indeholder meget kalk. I Grønland indeholder vandet meget lidt kalk, og der er derfor ikke behov for at bruge skyllemiddel for at blødgøre vasketøj. Ved vask af f.eks. håndklæder og viskestykker vil brug af skyllemidler tværtimod være en ulempe, idet skyllemiddel mindsker vasketøjets sugsevne. Der er behov for at øge bevidstheden herom, og om den skade, som skyllemidler påfører miljøet.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Forslaget om, at Selvstyrets institutioner udelukkende skal anvende vaske- og skyllemidler, som er miljømærkede og uden parfume, forventes ikke at medføre øgede omkostninger. Generelt er miljømærkede produkter nemlig ikke dyrere end ikke-miljømærkede produkter.⁵ En oplysningskampagne forventes at kunne gennemføres for omkring 125.000 kr.⁶

³ <https://samvirke.dk/artikler/skyllemiddel-er-hardt-for-dig-og-miljoet>

⁴ <https://bedrelivsstil.dk/hvilke-skadelige-kemikalier-gemmer-sig-i-skyllemidler>

⁵ <https://www.ecolabel.dk/da/aktuelt/nyheder/2017/11/er-det-dyrere-at-vaelge-produkter-med-bedre-kemi>

⁶ Naalakkersuisut anslog i 2012, at en oplysningskampagne vedr. de sundheds- og helbreds-skadelige virkninger af energidrikke ville kunne gennemføres for 100.000 kr. Oplysningen fremgår af lovbemærkningerne til Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xx 2012 om forbud mod salg og udskænkning af energidrikke til personer under 18 år, samt mærkning og reklamering af energidrikke (FM2012/35).

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv:

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgere:

Der forventes en positiv konsekvens blandt befolkningen i form af færre tilfælde med overfølsomhed og allergi på baggrund af lavere brug af allergifremmende kemikalier.